

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

Factors Affecting Teacher's Happiness at Work in Under the Secondary Educational Service Area Office 21

ธารินทร์ ระสร¹, พงษ์นิมิตร พงษ์ภิญโญ², พิมพรรณ จารุจิตร³

Tharin Rasorn¹, Phongnimit Phongphinyo², Pimporn charuchit³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานของครู 2) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูกับความสุขในการทำงานและเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 92 คน ครูผู้สอน จำนวน 331 คน ได้จากวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูเท่ากับ 0.96 และความสุขในการทำงานเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายปัจจัยทุกปัจจัย 3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูกับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง 4. สมการพยากรณ์ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยใช้ปัจจัยความสุขของครูผู้สอนเป็นตัวแปรพยากรณ์ เป็นดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .160 + .269(X_2) + .196(X_1) + .146(X_3) + .039(X_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .455(X_2) + .267(X_1) + .202(X_3) + .070(X_5)$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู, ความสุขในการทำงาน

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² ดร.ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³ ดร.ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University

² Dr., Educational Administration, Faculty of Udon Thani Rajabhat University

³ Dr., Educational Administration, Faculty of Udon Thani Rajabhat University

Abstract

This research aimed to: 1) study the level of teacher's working happiness, 2) study the factors of teacher's working happiness, 3) study the correlation between the factor of teacher's happiness and the teacher's working happiness, and 4) create the forecast equations of teacher's working happiness under the Secondary

Educational Service Area Office 21. The sample group consisted of 92 Administrators and 331 teacher using the Stratified Random Sampling method. The 5 level rating real questionnaire was used as the research instrument. The reliabilities of section two: the teacher's working happiness and section three: the factors of teacher's working happiness were 0.81 and 0.96 consecutively. Analysis were mean, standard deviation, Pearson product-moment correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis using the Statistical Package for the Social Sciences. The results were as follows:

1. The teacher's working happiness under the Secondary Educational Service Area Office 21 as a whole was at high level and for each aspect was at high level as well.

2. The factor of teacher's working happiness under the Secondary Educational Service Area Office 21 as a whole and for each aspect were at high level.

3. The correlation between the factors of teacher's working happiness and the teacher's working happiness under the Secondary Educational Service Area Office 21 was positive at medium level.

4. The forecast equation for the teacher's working happiness under the Secondary Educational Service Area Office 21 by using the factors of teacher's working happiness as predictor follows:

The prediction equation in form of raw score:

$$\hat{Y} = .160 + .269(X_2) + .196(X_1) + .146(X_3) + .039(X_5)$$

The prediction equation in form of standard score:

$$\hat{Z} = .455(X_2) + .267(X_1) + .202(X_3) + .070(X_5)$$

Keywords: Happiness of Teachers at Work, Happiness Factors of Teachers at work, Teacher's working happiness, Factors of teacher's working happiness.

บทนำ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในอีกหลายประเทศทั่วโลกที่ให้ความสนใจ และให้ความสำคัญกับเรื่องของคุณสุขเป็นอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2552: ออนไลน์) โดยสำนักนายกรัฐมนตรี ได้สำรวจจำนวนครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ พบว่า เกิดภาวะการขาดแคลนครูจำนวน 77,920 คน ซึ่งมีสาเหตุมาจากจำนวนครูที่เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2550 มีครูเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดจำนวน 111,960 คน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2550) ซึ่งการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดเป็นจำนวนมากของครูสะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันมีปัญหาบางประการที่ส่งผลต่อการประกอบอาชีพครู และสาเหตุของปัญหานั้นอาจเกิดจากการที่ครูไม่มีความสุขในการทำงาน ปัญหาการไม่มีความสุขในการทำงานของครูเกิดจากปัจจัยที่หลากหลาย ดังแนวคิดของ โรจนรินทร์ โกมลหิรัญ (2551) ที่กล่าวว่า ครูเป็นอาชีพหนึ่งที่เกี่ยวข้องต่อการมีความเครียดในการทำงาน เนื่องจากครูมีภาระงานมากและต้องมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งในขณะเดียวกันครูต้องประสานงานกับผู้ปกครองของนักเรียนตลอดเวลา นอกจากนี้ครูยังต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนหลักสูตรใหม่เพื่อให้ผ่านการตรวจมาตรฐานของสถานศึกษาจากหน่วยงานภายนอก ขณะที่ วีระศักดิ์ อัครบวร (2542) กล่าวว่า ครูที่ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขจะต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด มีความมัธยัสถ์ เพราะหากครูใช้เงินฟุ่มเฟือยเกินตัวก็อาจก่อให้เกิดภาวะหนี้สิน และอาจทำให้เกิดความเครียดได้มากครูผู้สอนคือหนึ่งในบุคลากรที่สำคัญของโรงเรียน และเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาการศึกษา ปัญหาการไม่มีความสุขในการทำงานของครูเกิดจากปัจจัยที่หลากหลาย ดังแนวคิดของโรจนรินทร์ โกมลหิรัญ (2551: 2) ที่สอดคล้องกับรายงานผล

การวิจัย ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสุขในการทำงานของครู ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว รองลงมาคือ ความสัมพันธ์กับนักเรียน (นายสพลกิตติสังข์ทิพย์, 2552: 81)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 (2559: ออนไลน์) ได้กำหนดนโยบายให้มีการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดความเข้มแข็ง พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ในการทำงานของครูผู้สอนความสุขของครูผู้สอนสามารถนำไปพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการและพัฒนาการดำเนินการของโรงเรียน ครูผู้สอนถือเป็นผู้นำที่มีบทบาทสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ในการทำงานอย่างมีความสุขย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ให้เกิดความรู้สึกพอใจ เต็มใจในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ และเกิดประสิทธิผลต่อองค์กรได้

ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานของครู เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัย ด้านการเป็นที่ยอมรับ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในการทำงาน ด้านผลตอบแทน ด้านความสำเร็จในการทำงานที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู และสร้างสมการพยากรณ์ในการทำนายความสุขการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ซึ่งผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพัฒนาการบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่จะเกิดขึ้นกับครูผู้เรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการเป็นที่ยอมรับ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในการทำงาน ด้านผลตอบแทน ด้านความสำเร็จในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเป็นที่ยอมรับ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในการทำงาน ด้านผลตอบแทน ด้านความสำเร็จในการทำงาน กับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ในการทำนายความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จากตัวแปรปัจจัยด้านความรื่นรมย์ ด้านอารมณ์ทางบวก ด้านความพึงพอใจในการทำงาน

สมมุติฐาน

1. ปัจจัยด้านการเป็นที่ยอมรับ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในการทำงาน ด้านผลตอบแทน ด้านความสำเร็จในการทำงาน กับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
2. ปัจจัยด้านการเป็นที่ยอมรับ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในการทำงาน ด้านผลตอบแทน และด้านความสำเร็จในการทำงาน อย่างน้อย 1 ปัจจัย สามารถทำนายความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

วิธีการวิจัย

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 56 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 122 คน ครู จำนวน 2,326 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน ปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน (Krejicic & Morgan, 1970 อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 42-43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 331 คน จากนั้นคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรแต่ละโรงเรียนตามสัดส่วนที่คำนวณโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรพยากรณ์ (Predictor Variables) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู ประกอบด้วย 1) การติดต่อสัมพันธ์ 2) ความรักในงาน 3) การเป็นที่ยอมรับ 4) ผลตอบแทน 5) ความสำเร็จในการทำงาน ตัวแปรเกณฑ์ (Criterion Variables) คือความสุขในการทำงานของครู ประกอบด้วย 1) ด้านความรื่นรมย์ 2) ด้านอารมณ์ทางบวก 3) ด้านความพึงพอใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ได้แก่ สถานภาพ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานสูงสุดและขนาดโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดระดับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การมัธยมศึกษา เขต 2 ประกอบด้วย ความรื่นรมย์ อารมณ์ทางบวก ความพึงพอใจ ลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ระดับค่าความเชื่อมั่น 0.81

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ประกอบด้วย การติดต่อสัมพันธ์ ความรักในงาน การเป็นที่ยอมรับ ผลตอบแทนและความสำเร็จในการทำงาน ลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับค่าความเชื่อมั่น 0.96

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ขอความร่วมมือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีให้ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 2) นำแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถาม 3) ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม 4) เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้คือ 423 ชุดแล้วผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์สรุปข้อมูล อภิปรายผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ทางสังคมศาสตร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาแจกแจงความถี่ และร้อยละ ตอนที่ 2 ความสุขในการทำงานตอนที่ 3 ปัจจัยความสุขในการทำงานของครู โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์

หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความสุขในการทำงานของครูกับความสุขในการทำงาน โดยใช้วิธีการสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และวิเคราะห์ปัจจัยความสุขของครูผู้สอน โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหาตัวแปรพยากรณ์ใดที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แล้วนำตัวแปรนั้นไปสร้างสมการพยากรณ์

ผลการวิจัย

1. ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายปัจจัยทุกปัจจัย 3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู กับความสุขในการทำงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง 4. สมการพยากรณ์ความสุขในการทำงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยใช้ปัจจัยความสุขของครูผู้สอนเป็นตัวแปรพยากรณ์ เป็นดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .160 + .269(X_2) + .196(X_1) + .146(X_3) + .039(X_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .455(X_2) + .267(X_1) + .202(X_3) + .070(X_5)$$

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความสุขในการทำงานของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

21 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เพราะ ในการทำงาน ของครูงานหลักคือจัดการเรียนการสอนเป้าหมาย สำคัญคือนักเรียนซึ่งจะประสบความสำเร็จได้ตาม เป้าหมายในการจัดการศึกษานั้นต้องมีหลาย ๆ ส่วน ประกอบกันจึงจะเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลตาม เป้าหมายซึ่งการที่ครูผู้สอนมีความรักในการทำงาน การมีความรู้ลึกถ่องทางบว กเกิดควมรื่นรมย์ใน การทำงานมีความพึงพอใจในการทำ การทำงานก็ จะมีความสุขและงานที่ออกมาก็มีประสิทธิภาพด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของซุมซุซ ซุซหั้น(2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน ของครูโรงเรียน เอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช พบ ว่า 1) ครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสุข ในการทำงานด้านความพึงพอใจในชีวิต อยู่ในระดับมาก ด้านความพึงพอใจในงานอยู่ใน ระดับมาก ด้านอารมณ์ทางบว กอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของลู,ชิน,ลินและโจ (Lu,Shin,Lin,&Ju. 1997) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างบุคลิกภาพส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อม กับความสุขของประชากรในชุมชน 494 ชุมชน ในเมือง เกาฉง ประเทศไต้หวัน มีอายุระหว่าง 18 – 65 ปี จำนวน 600 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) เพศหญิงและเพศชายมีความสุขแตกต่างกัน 2) บุคลิกภาพเปิดเผยและมีการควบคุมตนเองมีความสุขแตกต่างจากคนที่บุคลิกไหวหวั่นทางอารมณ์ 3) ลักษณะของเหตุการณ์ในชีวิตมีผลต่อความสุขทั้ง 2 แบบ ไม่ว่าจะป็นด้านบว กหรือด้านลบ 4) การได้ รับการสนับสนุนทางด้านสังคมสามารถเพิ่มระดับ ความสุขของบุคคลได้

2. ผลการศึกษาปัจจัยความสุขในการทำงาน ของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัย อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย โดย ประกอบด้วยปัจจัยด้านผลตอบแทน ปัจจัยการ เป็นที่ยอมรับและปัจจัยด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในงาน และด้านความสำเร็จในงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การทำงานจะมีคุณภาพได้

ก็ต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิตซึ่งต้อง ประกอบด้วยปัจจัยสี่ ดังนั้นการทำงานซึ่งต้องมีผลตอบแทนที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การทำงานจึงจะมีประสิทธิภาพรวมถึงในการทำงาน นั้นการมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร เพื่อนร่วมงานและบุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งเกิดจากการติดต่อสื่อสารพูดคุยอย่างเป็นมิตรจากเพื่อนร่วมงาน การเป็นที่ยอมรับในการทำงานรวมถึง การยอมรับฟังผู้อื่นการยอมรับในการทำงานของผู้อื่น ร่วมแรงร่วมใจทำให้เกิดความผูกพันกับเพื่อนร่วมงานผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียนส่งผลให้เกิดความสำเร็จของงานมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานร่วมกัน สอดคล้องกับที่ รวมศิริ เมนะโพธิ (2550: 83-95) กล่าวว่าความรักในงานเป็นกิจกรรมหนึ่งที่บุคคลต้องปฏิบัติเพื่อให้งานที่ตนได้รับมอบหมายนั้น ๆ บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้วางเอาไว้ โดยบุคคลที่ปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่ตนเองได้กระทำ สอดคล้องกับแนวคิดของแมนเนียน (Manion, 2003 อ้างถึงในประทุมทิพย์ เกตุแก้ว, 2551: 39) ที่กล่าวถึงความรักในงานไว้ว่า เป็นการรับรู้ถึงความรู้สึกรักและผูกพันอย่างแน่นเหนียวกับงาน รับรู้ว่าตนมีพันธกิจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ กระตือรือร้น ดีใจ เพลิดเพลิน ในการทำงานและปรารถนาที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ มีความพึงพอใจ ภาคภูมิใจต่อความสำเร็จที่ได้มา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความสุขในการทำงานของครูกับความสุขในการทำงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบว กอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนมีการติดต่อสัมพันธ์ มีมิตรภาพที่ดีต่อกัน ทำให้เกิดความผูกพัน ส่งผลให้เป็นที่ยอมรับจากครูผู้สอนด้วยตนเอง และได้รับการยกย่องสรรเสริญบุคคลอื่น ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของรวมศิริ เมนะโพธิ (2550: 83-95) ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ไว้ว่าการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กันในที่ทำงานระหว่าง

เพื่อนร่วมงานด้วยกันโดยลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าวนั้นจะต้องมีความผูกพันที่แน่นแฟ้นภายในกลุ่ม ครูผู้สอนได้กระทำในสิ่งที่ตนรักและชอบ เกิดความผูกพันอย่างแน่นเหนียว เต็มใจในงานที่ตนกระทำ สอดคล้องกับแนวคิดของไดเนอร์ (Diener, 2003 อ้างถึงใน จงจิต เลิศวิบูลย์มงคล, 2547: 26) ที่กล่าวถึง ความพึงพอใจในงาน ไว้ว่าการที่บุคคลได้กระทำ ในสิ่งที่ตนรักและชอบพอใจกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในการทำงานมีความสุขเมื่องานที่กระทำสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย รวมถึงการมีผลตอบแทนที่เป็นธรรม ค่าตอบแทนที่องค์การจ่ายให้และเพียงพอในการใช้สอย ส่งผลให้ครูคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี สอดคล้องกับแนวคิดของวอร์ (Warr, 1987: 11-13) ที่กล่าวถึงผลตอบแทนว่า ความเพียงพอในการใช้สอย (Availability of Money) เกี่ยวข้องกับรายได้ เงินเดือนค่าตอบแทน จำนวนเงินที่ต้องจ่าย และแหล่งเงินที่สามารถหาได้ของบุคคล และเมื่อเกิดความสำเร็จในงานที่ปฏิบัติ งานบรรลุตามเป้าหมาย มีความพึงพอใจ ภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำงาน

4. ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยใช้ปัจจัยความสุขของครูผู้สอน 5 ปัจจัยเป็นตัวแปรพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยความสุขในการทำงานของครู 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการติดต่อสัมพันธ์ ปัจจัยด้านการเป็นที่ยอมรับและปัจจัยด้านความสำเร็จในงาน เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

4.1 ปัจจัยด้านความรักในงาน เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ลำดับที่แรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนมีความรักในงานสิ่งที่ทำให้ครูผู้สอนได้กระทำในสิ่งที่ตนรักและชอบ เกิดความผูกพันอย่างแน่น

เหนียว ยินดี กระตือรือร้น ภูมิใจ เพลิดเพลิน ชอบใจ เต็มใจในงานที่ตนกระทำ รั้บรู้ว่าตน มีพันธกิจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ เป็นความสุขที่สมบูรณ์ ลึกล้ำ กว่าที่ตามองเห็น ซึ่งสอดคล้องกับรวมศิริ เมนะโพธิ (2550: 83-95) กล่าวว่าความรักในงานเป็นกิจกรรมหนึ่งที่บุคคลต้องปฏิบัติเพื่อให่ภารกิจที่ตนได้รับมอบหมายนั้น ๆ บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้วางเอาไว้ โดยบุคคลที่ปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวมีความสุขเพียงพอต่อกิจกรรมที่ตนเองได้กระทำ สอดคล้องกับไดเนอร์ (Diener, 2003 อ้างถึงใน จงจิต เลิศวิบูลย์มงคล, 2547: 26) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจในงาน (Work Satisfaction) หมายถึง การที่บุคคลได้กระทำในสิ่งที่ตนรักและชอบพอใจกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในการทำงานมีความสุขเมื่องานที่กระทำสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ตลอดจนงานทำให้เกิดคุณประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

4.2 ปัจจัยด้านการติดต่อสัมพันธ์ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ลำดับที่สอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ครูมีความสัมพันธ์อันดีต่อผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน บุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์การ ได้รับการยอมรับพูดคุยอย่างเป็นมิตร มีการติดต่อสัมพันธ์อันดีต่อกัน สร้างความผูกพัน มีมิตรภาพ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รวมถึงการได้รับความหวังใญ่อย่างจริงจังจากผู้บริหาร เพื่อนร่วมงานและชุมชนเพราะการติดต่อสัมพันธ์ ทำให้ครูผู้สอนสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนร่วมงาน บุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์การ มีการติดต่อสัมพันธ์อันดีต่อกัน สร้างความผูกพัน มีมิตรภาพ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้เกิดมิตรภาพที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรวมศิริ เมนะโพธิ (2550: 83-95) ที่ว่าการติดต่อสัมพันธ์ เป็นการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กันในที่ทำงานระหว่างเพื่อนร่วมงานด้วยกันโดยลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าวนั้นจะต้องมีความผูกพันที่แน่นแฟ้น ภายในกลุ่ม ซึ่งเมื่อกลุ่มให้การยอมรับซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับแนวคิดของประคัลล์

บัณฑิตวิทยาลัย (2556: ออนไลน์) ที่ว่าการติดต่อสัมพันธ์เป็นวิธีที่ทำให้พนักงาน เกิดความผูกพันกับการทำงานในองค์กร มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงานในองค์กรเดียวกัน

4.3 ปัจจัยด้านการเป็นที่ยอมรับ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ลำดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานในความรู้ความสามารถที่มี รวมถึงได้รับการยกย่องสรรเสริญ ได้รับกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่และความไว้วางใจจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน รวมถึงบุคคลอื่นเห็นคุณค่าเห็นความสำคัญมียศศักดิ์ และตำแหน่งที่เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประคัลภ์ บัณฑิตวิทยาลัย (2556: ออนไลน์) กล่าวไว้ว่าการเป็นที่ยอมรับเป็นวิธีที่ทำให้พนักงานเกิดความผูกพันกับการทำงานในองค์กร จากผลการศึกษารายวิจัยในการสร้างความผูกพัน ให้เกิดขึ้นกับพนักงานในองค์กรนั้น คือพนักงานรู้สึกถึงการได้รับความสำคัญจากหัวหน้า และจากองค์กร ว่าตนเองก็มีความสำคัญในการสร้างผลงานให้กับองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ เฮอริชเบิร์ก (Herzberg, 1991 อ้างถึงใน สิรินทร ชาญฉวี, 2553: 44) ที่กล่าวว่า การยอมรับนับถือคือการที่บุคคลได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บังคับบัญชา ซึ่งแสดงออกจากการยกย่องชมเชย การให้กำลังใจหรือการแสดงออกที่เป็นการยอมรับในความ สามารถ เมื่อได้ทำงานอย่างหนึ่งบรรลุผลสำเร็จ

4.4 ปัจจัยด้านความสำเร็จในงาน เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ลำดับที่สุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ครูผู้สอนปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประสบความสำเร็จสามารถแก้ไขและป้องกันปัญหา รับรู้คุณค่าของการบรรลุผลสำเร็จ รวมถึงมีความพึงพอใจ ภาคภูมิใจต่อความสำเร็จที่ได้มา สอดคล้องกับแนวคิดของเฮอริชเบิร์ก (Herzberg, 1991 อ้างถึงใน สิรินทร ชาญฉวี, 2553: 44) ที่กล่าวว่า

ความสำเร็จ ของงานคือการที่บุคคลทำงานประสบ ความสำเร็จสามารถแก้ไขและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อผลงานสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพึงพอใจ และปลาบปลื้มในผลสำเร็จของงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ความสุขในการทำงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย และเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับสุดท้ายคือด้านความรื่นรมย์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นแนวทางทำให้เกิดความสุข การทำงานน่ายุติธรรมเพื่อให้ครูและบุคลากรเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งจะทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับสุดท้ายคือปัจจัยด้านการติดต่อสัมพันธ์ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ควรให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นในการพิจารณาการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้มีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรให้ได้รับการเชื่อมสัมพันธ์อันดี และทำให้ครูมีขวัญกำลังใจและปฏิบัติงานตามนโยบายของผู้บริหารด้วยความเต็มใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกับโรงเรียนต่อไป

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความสุขในการทำงานของครูกับกับความสุขในการทำงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนควรนำปัจจัยการบริหารทั้ง 4 ปัจจัย มาบูรณาการประยุกต์และหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้ครูเกิดความสุขและเต็มใจในการปฏิบัติงานให้กับโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีกับโรงเรียนต่อไป

4. จากสมการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยความสุขในการทำงานของครูกับกับความสุขในการทำงานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ปัจจัยความสุขของครูผู้สอนที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือด้านความรักในการทำงาน ควรให้ความสำคัญกับด้านความรักในการทำงาน เป็นอันดับแรก เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู เพื่อนำมาเปรียบเทียบกันซึ่งจะเป็น

2. ข้อมูลในการพัฒนารูปแบบหรือแนวทางในการสร้างความสุขในการทำงานต่อไป

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยความสุขในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ

4. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาระดับโรงเรียนหรือจังหวัดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาครูผู้สอนหรือบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จงจิต เลิศวิบูลย์มงคล. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การได้รับรางวัลสร้างเสริมพลังอำนาจในงานแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความสุขในการทำงานของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยรัฐ*. วิทยานิพนธ์ พย.ม.การบริหารการพยาบาล. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุมสุข สุขหิ้น. (2553). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ กษ.ม. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2542). *ความเป็นครู*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ก. พลพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประคัลภ์ ปัทมพลังกูร. (2556). *วิธีง่ายๆ ที่ทำให้พนักงานเกิดความผูกพันกับการทำงานในองค์กร*. สืบค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2559, จาก: <http://www.learners.in.th/blogs/posts/535168>.
- ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณลักษณะความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคกับความสุขในการทำงานของพยาบาล งานการพยาบาลผ่าตัด: กรณีศึกษาในโรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่ง*. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์.
- รวมศิริ เมนะโพธิ. (2550). *เครื่องมือวัดการทำงานอย่างมีความสุข กรณีศึกษานักศึกษาภาคพิเศษระดับปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาระบบบริหารการมนุษย์และองค์การ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สพลกิตต์ สังข์ทิพย์. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้าง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สิรินทร แซ่ฉั่ว. (2553). *ความสุขในการทำงานของบุคลากรเชิงสร้างสรรค์: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์กลุ่มสื่อและกลุ่มงานสร้างสรรค์เพื่อการใช้งาน*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพัฒนาศาสตร์มนุษยและองค์การ, คณะพัฒนาศาสตร์มนุษย, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.(2550). *โครงการวางระบบมาตรฐานดำเนินการพัฒนาข้าราชการก่อนปฏิบัติราชการ: รายงานฉบับสมบูรณ์ เล่มที่ 1*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.(2552). *การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2*. สืบค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2559 จาก,<http://gotoknow.org/blog/kulkanit2/313729>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21. *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2559-2562*. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2559 จาก, <http://www2.spm21.com/sec21/>
- โรจนรินทร์ โกมลหิรัญ. (2551). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความเครียดในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Lu, Lo. & Shih, J.K. (1997). *Source of happiness: A quality approach*. Retrieved June 17, 2015, <http://www.wesrehappy.in.th>. of Nursing Administration, 33(12), 652-665.
- Warr, P. (1987). *Work, unemployment, and mental health*. Oxford University. 11-13.